

Sygn. akt IV P 248/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Marek Wójcik
Protokolant:	protokolant sądowy Kinga Poręba

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. L. oraz A. O.

przeciwko (...) spółka z o.o Sp. K. w N.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych

I. Zasądza od strony pozwanej (...) spółka z o.o Sp. K. w N. na rzecz powódki K. L. kwotę 9 911,53 zł (dziewięć tysięcy dziewięćset jedenaście złotych 53/100) brutto tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 717,42 zł od dnia 11 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty,
- 788,20 zł od dnia 11 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 445,30 zł od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- 490,40 zł od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 651,65 zł od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 216,35 zł od dnia 11 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 698,62 zł od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 355,37 zł od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 419,63 zł od dnia 11 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 553,14 zł od dnia 11 września 2014 r. do dnia zapłaty,
- 328,03 zł od dnia 11 października 2014 r. do dnia zapłaty,
- 211,05 zł od dnia 11 listopada 2014 r. do dnia zapłaty,

- 781,20 zł od dnia 11 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 558,35 zł od dnia 11 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty,
- 324,84 zł od dnia 11 lutego 2015 r. do dnia zapłaty,
- 190,09 zł od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty,
- 347,61 zł od dnia 11 kwietnia 2015r do dnia zapłaty,
- 387,29 zł od dnia 11 maja 2015r do dnia zapłaty,
- 180,03 zł od dnia 11 czerwca 2015r do dnia zapłaty,
- 85,42 zł od dnia 11 lipca 2015r do dnia zapłaty,
- 226,36 zł od dnia 11 sierpnia 2015r do dnia zapłaty,
- 702,41 zł od dnia 11 września 2015r do dnia zapłaty,
- 252,76 zł od dnia 11 października 2015r do dnia zapłaty.

II. . Zasadza od strony pozwanej (...) spółka z o.o Sp. K. w N. na rzecz powódki A. O. kwotę 6 390,59 zł (sześć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt złotych 59/100) brutto tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 508,05 zł od dnia 11 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty,
- 924,20 zł od dnia 11 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 68,45 zł od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- 363,93 zł od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 681,90 zł od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 343,90 zł od dnia 11 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 416,27 zł od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 50,51 zł od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 174,03 zł od dnia 11 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 13,32 zł od dnia 11 października 2014 r. do dnia zapłaty,
- 175,30 zł od dnia 11 listopada 2014 r. do dnia zapłaty,
- 683,90 zł od dnia 11 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 125,40 zł od dnia 11 stycznia 2015r. do dnia zapłaty,
- 437,45 zł od dnia 11 lutego 2015r. do dnia zapłaty,
- 603,80 zł od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty,
- 135,87 zł od dnia 11 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty,

- 110,66 zł od dnia 11 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty,
- 520,35 zł od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty,
- 53,30 zł od dnia 11 października 2015 r. do dnia zapłaty.

III. W pozostałym zakresie oddala powództwa.

IV. Zasądza od strony pozwanej (...) spółka z o.o Sp. K. w N. na rzecz powódki K. L. kwotę 1350,00 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

V. Zasądza od strony pozwanej (...) spółka z o.o Sp. K. w N. na rzecz powódki A. O. kwotę 1350,00 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

VI. Zasądza od strony pozwanej (...) spółka z o.o Sp. K. w N. na rzecz Skarbu Państwa-Kasa Sądu Rejonowego w Nowym Sączu kwotę 1512,00 zł (jeden tysiąc pięćset dwanaście złotych) tytułem kosztów postępowania.

VII. W pozostałym zakresie kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

VIII. Wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności w punkcie I i II do kwot po 2000,00 zł (dwa tysiące złotych) brutto.

Sygn. akt IV P 248/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 października 2017 r.

W pozwie z dnia 7.12.2016 r. **powódka A. O.** wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) Spółka z o.o. w N. kwoty 11.575,29 zł z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych przepracowanych w okresie od listopada 2013 r. do września 2015 r.

W uzasadnieniu powódka podała, iż świadczyła pracę na stanowisku kasjerki. Czas pracy był ewidencjonowany w pamięci kasy fiskalnej oraz w programie (...).

Powódka przedstawiła szczegółowe wyliczenie należności przysługujących z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych.

W pozwie z dnia 7.12.2016 r. **powódka K. L.** wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) Spółka z o.o. w N. kwoty 17.136,73 zł z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych przepracowanych w okresie od listopada 2013 r. do września 2015 r.

W uzasadnieniu powódka podała, iż świadczyła pracę na stanowisku pracownika działu. Powódka przedstawiła szczegółowe wyliczenie należności przysługujących z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych. Wskazała, że pracowała po 8 lub 10 godzin na zmianie. Regułą było, że pracownik miał jedynie 4 dni wolne od pracy w miesiącu.

W odpowiedziach na pozwy (k. 11-13 i 38-40), strona pozwana wniosła o oddalenie powództw oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego.

W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, iż praca powódek odbywała się w równoważnym systemie czasu pracy.

Wyliczenia powódek w zakresie godzin nadliczbowych nie pokrywają się z wyliczeniami pozwanej w tym zakresie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka **A. O.** była zatrudniona w (...) Spółce z o.o. spółce komandytowej w N., na podstawie umowy o pracę, od 21 października 2013 r. do 15 października 2015 r. na stanowisku kasjera w hipermarkecie E. L. w N.. Strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku. Stosunek pracy został rozwiązany na mocy oświadczenia pracodawcy o rozwiązaniu umowy bez wypowiedzenia.

Powódka **K. L.** była zatrudniona w (...) Spółce z o.o. spółce komandytowej w N. na podstawie umowy o pracę, od 19 października 2013 r. na stanowisku pracownika działu. Strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku. Stosunek pracy został rozwiązany bez wypowiedzenia przez pracodawcę z dniem 19 października 2015 r.

Powódki nie podpisywały się na listach obecności. Stosowany był czytnik linii papilarnych, który ewidencjonował czas pracy powódek, jak również czas przerw w pracy.

(bezsporne)

Ewidencja czasu pracy sporządzana przez stronę pozwaną na podstawie czytnika linii papilarnych prawidłowo odzwierciedlała rzeczywisty czas pracy powódek.

(Dowód: zeznania świadków: M. J. k.61, M. N. k. 62, U. Z. k. 137)

Powódka **A. O.** świadczyła pracę w podstawowym systemie czasu pracy. Pracowała przeciętnie po 8 godzin dziennie a w niedziele po około 10 godzin. Powódka miała zwykle 4 dni wolne od pracy w miesiącu.

Wynagrodzenie **A. O.** z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych za okres od listopada 2013 r. do września 2015 r. wyniosło 6390,59 zł brutto.

Powódka **K. L.** świadczyła pracę w podstawowym systemie czasu pracy. Pracowała przeciętnie po 8 godzin dziennie a w niedziele po około 10 godzin. Powódka miała zwykle 4 dni wolne od pracy w miesiącu.

Wynagrodzenie **K. L.** z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych za okres od 1 listopada 2013 r. do września 2015 r. wyniosło 9911,53 zł brutto.

(dowód: raporty czasu pracy k. 68-115, historia pracy kasjerów k. 121-129, opinia biegłej ds. rachunkowości i finansów k. 147- 162)

W dniu wypłaty każdy pracownik wchodził osobno do gabinetu Prezesa T. Ż. gdzie miał wypłacane wynagrodzenie. Wynagrodzenie było kwitowane podpisem przez pracowników.

Wymienione powyżej wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych nie zostało powódkom **K. L.** i **A. O.** wypłacone przez pracodawcę.

(dowód: zeznania powódek: **A. O.** (138), **K. L.** (138-139), zeznania świadków: **E. J.** (60), **L. P.** (62), **D. S.** (63), **M. P.** (62)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy w tym ewidencji czasu pracy opartej na czytniku linii papilarnych, akt osobowych powódek, a także opinii biegłego. Sąd oparł się również na zeznaniach świadków oraz zeznaniach powódek.

Na wstępie trzeba zauważyć, że w niniejszej sprawie należy z dużą ostrożnością i rezerwą podchodzić do dowodów osobowych. Zarówno pracodawca jak i powódki w ramach łączącego ich stosunku pracy dopuszczali się naruszenia swych obowiązków. Pracodawca nawet jeśli wypłacał niektórym pracownikom wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych to nie odprowadzał z tego tytułu składek ZUS i podatków. Powódki z kolei zostały zwolnione dyscyplinarnie.

Także świadkowie nie są w pełni obiektywni. E. J., L. P. i D. S. również wniosły powództwa, w innych sprawach, o zapłatę wynagrodzenia za godziny nadliczbowe.

Sąd częściowo dał wiarę zeznaniom świadków: E. J. (60), L. P. (62), D. S. (63) oraz zeznaniom powódek A. O., K. L.. Wiarygodne są zeznania w/w na okoliczność, że powódki pracowały w godzinach nadliczbowych w tym także w soboty i niedziele. Wiarygodne są również zeznania tych świadków i powódek na okoliczność, że powódki za pracę w godzinach nadliczbowych nie otrzymały wynagrodzenia. Zeznania w/w świadków oraz powódek są stanowcze i zgodne ze sobą.

Sąd nie dał wiary zeznaniom w/w osób na okoliczność, że czas pracy powódek był znacznie dłuższy niż wynikało to z ewidencji pracy opartej na czytniku linii papilarnych przedstawionej przez pracodawcę.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków M. J. (61), M. N. (62), U. Z. (137) oraz T. Ż. (IV P 348/15) na okoliczność, że wynagrodzenie za godziny nadliczbowe zostało powódkom wypłacone. Natomiast dał wiarę w/w świadkom na okoliczność, że elektroniczna ewidencja czasu pracy oparta o czytnik linii papilarnych rzetelnie odzwierciedlała czas pracy powódek oraz nie była manipulowana przez pracodawcę.

Wszyscy w/w świadkowie również nie są w pełni obiektywni. T. Ż. jest byłym prezesem firmy, dwie osoby pracują w pozwanej spółce na stanowiskach kierowniczych: M. J. jako kierownik hipermarketu, U. Z. jako księgowa. Jedynie M. P. jest zatrudniona jako pracownik obsługi klienta.

Zeznania tych świadków zawierają pewne sprzeczności. T. Ż. zeznał, że wypłacał wynagrodzenie na osobności. Tak więc osoby postronne to jest w/w świadkowie nie mogli widzieć jakie kwoty wypłaca prezes poszczególnym pracownikom. Nawet jeśli któraś z w/w osób weszła przypadkiem do pomieszczenia gdzie prezes wypłacał pensje, to nie miała możliwości zauważyć czy wypłacane kwoty zawierają także wynagrodzenie za godziny nadliczbowe. Wymagałoby to zauważenia jaka kwota jest wypłacana i jaka kwota widnieje na liście płac. Tym bardziej, że osoba wchodząca w tym czasie do prezesa zapewne miała na celu inną ważną sprawę.

Nawet jeżeli T. Ż. wypłacał niektórym pracownikom wynagrodzenie za godziny nadliczbowe (M. P. zeznała, że zawsze miała wypłacane) to nie oznacza to, iż wynagrodzenie to było wypłacane wszystkim pracownikom w tym powódkom.

Zeznania w/w świadków należało więc skonfrontować z odmiennymi zeznaniami powódek oraz zeznaniami świadków: E. J., L. P. i D. S..

Należy podkreślić, że odrębnie należy ocenić zeznania świadka M. P. (62). M. P. miała wiedzę o wypłacie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe tylko w zakresie własnej osoby. Zeznała, że miała wypłacane to wynagrodzenie lecz nie widziała czy inni pracownicy mieli również wypłacane, bo każdy po wypłatę wchodził osobno. Jednak zeznała, że podpisywała **także odbiór wynagrodzenia za nadgodziny** jeśli takie wynagrodzenie było jej również wypłacane (nie zawsze była praca w nadgodzinach). Istotne jest, że M. P. zeznała również, iż powódka A. O. skarżyła się jej, że nie miała wypłacanego wynagrodzenia za godziny nadliczbowe.

Zeznania świadka M. P. należy ocenić jako obiektywne. Świadek nadal jest zatrudniona u strony pozwanej i jest należycie wynagradzana przez pracodawcę, nie miała więc powodu aby zeznawać stronniczo na korzyść powódek. Pomimo tego **M. P. potwierdziła, że A. O. mówiła jej, że nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych**. Świadek zeznała też, że kwitowała odbiór otrzymywanego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Skoro więc powódki takiego wynagrodzenia nie kwitowały to oznacza, że go nie otrzymywały.

Zeznania świadka M. P. potwierdzają więc w sposób nie budzący wątpliwości, że powódki nie otrzymywały wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Należy przy tym mieć na uwadze, że przepisy prawa pracy (omówione poniżej) nakładają na pracodawcę obowiązek prowadzenia dokumentacji potwierdzającej wysokość i termin wypłacanego wynagrodzenia jak i jego składniki.

Dokumentacja taka opatrzona podpisem pracownika lub zawierająca wyciąg z rachunku bankowego stanowi jednocześnie dowód wypłaty wynagrodzenia pracownikowi w tym terminu i jego wysokości.

Dokumentacji takiej pracodawca nie przedstawił i jest bezspornym, że jej nie sporządził, w zakresie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. To na pracodawcy jako dłużniku spoczywa w tym zakresie ciężar dowodu. W żadnym wypadku zeznania poszczególnych świadków (wskazujących tylko **ogólnie** na wypłatę wynagrodzenia pracownikom), nie mogą być dowodem, że także powódki miały wypłacane wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych. Zeznania takie nie mogą być w żadnym przypadku podstawą oddalenia powództwa gdyż świadkowie w tym przedsięwzięciu nie potrafili potwierdzić jakie konkretnie kwoty były wypłacane i czy były wypłacane także powódkom. T. Ż. w swoich zeznaniach nie przedstawił żadnych kwot podając jedynie, że stosowne kwoty, wypłacane pracownikom wynikały z komputera. Kwoty rzekomo wypłacone powódkom wynikają wyłącznie z zestawienia sporządzonego przez stronę pozwaną i są oparte na całkowicie gołosłownych twierdzeniach. W sporządzonym zestawieniu strona pozwana mogła wpisać dowolne kwoty.

Ustalając wysokość należnego powódkom wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, sąd oparł się w całości na opinii biegłej sądowej w zakresie rachunkowości i finansów. Sąd podzielił wnioski i ustalenia zamieszczone w opinii biegłej uznając, iż wyliczenia są rzetelne, dokonane po drobiazgowej i wyczerpującej analizie dowodów zgromadzonych w sprawie w tym dokumentów przedstawiających czas pracy powódek, oraz są oparte na obowiązujących w tym zakresie przepisach. Opinia zawiera po cztery warianty kwot należnych powódkom, w zależności od ustalonego przez Sąd stanu faktycznego.

Sąd w ustaleniach faktycznych przyjął, że czas pracy powódek był zgodny z przedstawioną przez stronę pozwaną ewidencją czasu pracy. Ustaleniom tym odpowiadają kwoty wyliczone przez biegłą, według wariantu przedstawionego w opinii jako pierwszy dla każdej z powódek.

W ocenie sądu wersję czasu pracy przedstawioną przez powódki i niektórych świadków należy wykluczyć, gdyż odbiega ona w znacznej mierze od zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego uznanego przez sąd za wiarygodny. Wersja ta w szczególności odbiega od przedstawionej przez stronę pozwaną ewidencji czasu pracy, którą sąd uznał za w pełni wiarygodną.

Należy podkreślić, że ewidencja ta to jest raport czasu pracy sporządzony w oparciu o czytnik linii papilarnych jest zgodny z historią pracy kasjerów opartą o dane wynikające z logowania się kasjera na kasie. Czas wejścia na teren sklepu jest zwykle o od 1 minuty do 5 minut wcześniejszy od chwili zalogowania się na kasie w przypadku rozpoczęcia pracy w późniejszych godzinach, w przypadku rozpoczęcia pracy na pierwszej zmianie czas ten jest zwykle wcześniejszy o kilkanaście minut. Dane te tworzą logiczną i zgodną całość z zeznaniami świadków, którzy podali, że jedynie kasjer rozpoczynający pracę na kasie w danym dniu musiał ją przygotować. Kasjerzy rozpoczynający pracę od drugiej zmiany musieli się jedynie zalogować. Rozbieżne są z kolei zeznania świadków na okoliczność jak długo rano miało trwać takie przygotowanie kasy. Sąd w tym zakresie dał wiarę zeznaniom świadka M. J. (61), która określiła to na 15 minut. Świadek wskazała, że to przygotowanie kasy sprowadza się do jej posprzątania rano. Zeznania te są w pełni zgodne z danymi z logowania A. O.. Wprawdzie świadek M. P. (uznana przez sąd za w pełni wiarygodną) zeznała, że przygotowanie kas trwa godzinę gdyż na godz. 7 przychodziła jedna kasjerka i musiała przygotować wszystkie kasy, jednak zdaniem sądu taka wiedza świadka odnosi się do czasu jaki ona sama poświęcała na przygotowania (sprzątanie) kas. Biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego można uznać za możliwe posprzątanie kilku kas w około 15 minut, szczególnie jeśli pracownik zrobił to pobieżnie. Tak samo czas wylogowania się z kasy jest wcześniejszy o 5 do 10 minut od czasu naciśnięcia czytnika linii papilarnych. Jest to również zgodne z zeznaniami świadków, którzy podawali, że kasjer potrzebował na rozliczenie kasy kilku minut.

Ogłoszenie o pracy przed świętami (k.35) dołączone do pozwu odnosi się do okresu gdy powódki już nie pracowały ale wskazuje, że dłuższy czas pracy obowiązywał od 18 grudnia do 23 grudnia. Wbrew intencjom powódek ogłoszenie to znajduje pełne odzwierciedlenie w ewidencji czasu pracy przedłożonej przez pozwaną gdyż wykazany tam czas pracy w okresie od dnia 18 grudnia do 23 grudnia zarówno w 2013 jak i w 2014 r. przekraczał 9 godzin a w niedzielę 8 godzin.

Tym samym także to ogłoszenie potwierdza, że ewidencja czasu sporządzona w oparciu o czytnik linii papilarnych jest autentyczna i rzetelna choć czas pracy nie wynosił w praktyce 10 godzin. Jednak zdaniem Sądu gdyby pracodawca chciał ukryć dłuższy czas pracy powódek przed Wigilią to nie fałszował by ewidencji o 35 do 40 minut ale o około 2 godziny.

Zarówno raport czasu pracy jak i historia pracy kasjerów są zdaniem Sądu autentycznymi wydrukami z programów komputerowych, ich forma i wygląd nie budzą żadnych zastrzeżeń co do autentyczności. Nie wydaje się możliwym ze względów praktycznych aby ktokolwiek sfalszował tak dużą ilość danych, w sposób precyzyjny i logiczny synchronizując obie w/w ewidencje.

Sąd nie uwzględnił wniosków dowodowych powódek złożonych w piśmie z dnia 1 sierpnia 2017 r. a dotyczących dowodów z opinii biegłego informatyka w oparciu o pliki elektroniczne zapisane na oryginalnych nośnikach dotyczące: historii pracy kasjera oraz raportów czasu pracy. Dowód ten miał ustalić czy przedłożone przez stronę pozwaną dane dotyczące czasu pracy nie zostały spreparowane. Strona pozwana w piśmie z dnia 30.08.2017 r. wyjaśniła, że rejestrator czasu pracy przechowuje dane do roku po zdarzeniu a później je usuwa z uwagi na ograniczenie pojemności pamięci. Dane te są przechowywane jedynie w formie papierowej. Podobnie jest z danymi z historii kas. Paragony fiskalne z kas można zobaczyć w systemie jedynie przez 3 tygodnie.

Wobec faktu, że strona pozwana nie posiadała danych na oryginalnych nośnikach informatycznych dowód z opinii biegłego informatyka był zdaniem sądu bezcelowy. Wyjaśnienia złożone w tym zakresie przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 30.08.2017 r. są zdaniem sądu logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego.

To strona powodowa na której spoczywa ciężar dowodu ponosi ryzyko i konsekwencje późnego wystąpienia z powództwem i jeszcze późniejszego składania wniosków dowodowych. Gdyby pozew wniesiono zaraz po rozwiązaniu stosunku pracy i w pozwie tym złożono stosowne wnioski dowodowe twierdzenia strony pozwanej w zakresie posiadania i przedstawienia nośników elektronicznych mogłoby być ocenione odmiennie.

Strony nie złożyły zarzutów do opinii biegłej ds. rachunkowości.

Sąd zważył co następuje:

Powództwa zasługiwały na częściowe uwzględnienie.

W kontekście zebranego w sprawie materiału dowodowego, niewątpliwym jest, iż powódki w okresie objętym żądaniem pozwu, będąc zatrudnionymi u pozwanej, świadczyły pracę ponad obowiązujące je normy czasu pracy. Okoliczność ta była pomiędzy stronami niesporna.

Kwestią sporną była ilość przepracowanych przez powódki godzin nadliczbowych oraz wypłata należnego z tego tytułu wynagrodzenia.

W świetle art. 151 § 1 k.p. praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy, a także praca wykonywana ponad przedłużony dobowy wymiar czasu pracy, wynikający z obowiązującego pracownika systemu i rozkładu czasu pracy, stanowi pracę w godzinach nadliczbowych. Praca w godzinach nadliczbowych jest dopuszczalna w razie:

- 1) konieczności prowadzenia akcji ratowniczej w celu ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, ochrony mienia lub środowiska albo usunięcia awarii,
- 2) szczególnych potrzeb pracodawcy.

Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego - polecenie pracy w godzinach nadliczbowych nie wymaga szczególnej formy, dlatego brak sprzeciwu przełożonego na wykonywanie w jego obecności przez pracownika obowiązków może być zakwalifikowany jako polecenie świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych (zob. wyrok

SN z 14.5.1998 r., I PKN 122/98, OSNP Nr 10/1999, poz. 343), przy czym warunkiem przyjęcia dorozumianej zgody pracodawcy na pracę w godzinach nadliczbowych jest świadomość pracodawcy, że pracownik wykonuje taką pracę (zob. wyrok SN z 26.5.2000 r., I PKN 667/99, OSNP Nr 22/2001, poz. 662).

Nie budzi wątpliwości Sądu, iż okoliczność świadczenia przez powódki pracy w godzinach nadliczbowych w okresie objętym żądaniem pozwu znana była ich bezpośrednim przełożonym.

Pierwszą sporną okolicznością był wymiar czasu pracy powódek w godzinach nadliczbowych.

Zasadniczo **ciężar wykazania pracy w nadgodzinach spoczywa na pracowniku**, który domaga się z tego tytułu stosownego wynagrodzenia. W wyroku z 9.07.2009 r. (II PK 34/08) SN stwierdził, iż w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy z powództwa pracownika o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe obowiązuje ogólna reguła procesu, że powód powinien udowadniać słuszność swych twierdzeń w zakresie zgłoszonego żądania, z tą jedynie modyfikacją, iż niewywiązywanie się przez pracodawcę z obowiązku rzetelnego prowadzenia ewidencji czasu pracy, powoduje dla niego niekorzystne skutki procesowe wówczas, gdy pracownik udowodni swoje twierdzenia przy pomocy innych środków dowodowych niż dokumentacja dotycząca czasu pracy.

Podobnie w wyroku z dnia 5.04.2016 r. (II PK 68/15) gdzie Sąd Najwyższy dodatkowo zauważa, że w tego typu sprawach dowody osobowe mają mniejszą moc niż dokumenty dotyczące czasu pracy: „Pracownik może powoływać wszelkie dowody na wykazanie zasadności swego roszczenia, w tym posiadające mniejszą moc dowodową niż dokumenty dotyczące czasu pracy, a więc na przykład dowody osobowe”.

Reasumując powyższe należy wskazać, iż generalnie to na powódkach spoczywał ciężar wykazania pracy w godzinach ponadwymiarowych **oraz ilości** godzin nadliczbowych.

W tym zakresie powódki złożyły stosowne zeznania i przedłożyły wyliczenia czasu pracy. Z dowodów przedstawionych przez powódki to jest z ich zeznań oraz z zeznań świadków nie wynika precyzyjnie ilość godzin nadliczbowych. Są to jedynie ogólne dane, że były tylko cztery dni wolne w miesiącu, i że pracowały codziennie minimum 8 godzin a w okresach świątecznych po 10 godzin. Zeznania takie w żaden sposób nie są podstawą do ustalenia liczby godzin nadliczbowych. Z zeznań tych wynika jedynie schemat teoretyczny, który zapewne stał się podstawą wyliczeń dołączonych do pozwów. Powódki nie przedstawiły natomiast żadnych dowodów odnoszących się do czasu pracy w konkretne dni. W szczególności o której godzinie praca w danym dniu była rozpoczynana a o której zakończona. Ogólnikowe są również twierdzenia powódek i świadków odnośnie dłuższego czasu przed świętami Bożego Narodzenia i W.. Takie dowody zaoferowane przez powódki mogłyby być podstawą ustaleń faktycznych jedynie w sytuacji gdyby pozwany pracodawca nie przedstawił wiarygodnej ewidencji czasu pracy. Jak wynika z cytowanego powyżej wyroku Sądu Najwyższego: „niewywiązywanie się przez pracodawcę z obowiązku rzetelnego prowadzenia ewidencji czasu pracy, powoduje dla niego niekorzystne skutki procesowe wówczas, gdy pracownik udowodni swoje twierdzenia przy pomocy innych środków dowodowych”.

Stanowisko powódek należało jednak skonfrontować w niniejszej sprawie z przedstawioną przez pracodawcę ewidencją czasu pracy opartą o elektroniczny system ewidencjonowania czasu pracy z czytnikiem linii papilarnych oraz z tzw. historią pracy kasjerów. Ze stanowczych zeznań części pracowników strony pozwanej wynika, że w/w system funkcjonował prawidłowo.

Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek racjonalnych podstaw aby zakwestionować rzetelność i prawidłowe funkcjonowanie w/w systemu ewidencji czasu pracy, który ponadto jest logicznie zgodny z historią pracy kasjerów. Świadek M. P. zeznała, że w oparciu o ten system miała wypłacane godziny nadliczbowe. Zastrzeżenia powódek co do w/w dowodów z dokumentów, opierają się wyłącznie na odmiennym stanowisku procesowym i nie zawierają żadnych przekonujących argumentów.

Drugą sporną okolicznością był fakt wypłaty powódkom wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. W tym zakresie ciężar dowodu spoczywał na stronie pozwanej.

Już na wstępie należy stwierdzić, że bezspornym w sprawie było, iż pracodawca nie odprowadził składek oraz podatku od wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Strona pozwana nie przedstawiła też dowodów wykonania przelewów takiego wynagrodzenia ani podpisów na listach płac.

Przepis art. 94 pkt 9a k.p. nakłada na pracodawcę obowiązek prowadzenia dokumentacji dotyczącej stosunku pracy. Z kolei art. 149 § 1 k.p. konkretyzuje ten obowiązek w odniesieniu do czasu pracy, zobowiązując pracodawcę do prowadzenia ewidencji czasu pracy, z uwzględnieniem pracy w godzinach nadliczbowych. Stosownie do treści § 8 pkt 1 i 2 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 28.05.1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika pracodawca zakłada i prowadzi odrębnie dla każdego pracownika: 1) kartę ewidencji czasu pracy w zakresie obejmującym: pracę w poszczególnych dobach, w tym pracę w niedziele i święta, w porze nocnej, w godzinach nadliczbowych oraz w dni wolne od pracy wynikające z rozkładu czasu pracy w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, a także dyżury, urlopy, zwolnienia od pracy oraz inne usprawiedliwione i nieusprawiedliwione nieobecności w pracy, 2) **imienną kartę (listę) wypłacanego wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą.**

Strona pozwana nie przedstawiła praktycznie żadnych dowodów na okoliczność, że powódkom wypłacono wynagrodzenie za godziny nadliczbowe i w jakiej wysokości.

Zeznania księgowej U. Z. i kierownik M. J. dotyczą ogólnie wypłaty wynagrodzeń za godziny nadliczbowe pracownikom. W/w nie podały jakie konkretnie kwoty miały być wypłacane i czy powódki też miały wypłacane (choć ogólnie zeznawały, że wszyscy mieli wypłacane). Tak ogólne zeznania osób, które nie są w pełni obiektywne nie mogą być podstawą ustaleń sądu w sytuacji gdy powódki złożyły w tym zakresie zgodne i stanowcze zeznania potwierdzone przez zeznania innych świadków.

Ustalając wysokość należnego powódkom wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych sąd oparł się w całości na opinii biegłej sądowej w zakresie rachunkowości i finansów. Biegła w wersji, którą przyjął sąd oparła się na ewidencji czasu przedstawionej przez pracodawcę. Rzetelność i autentyczność elektronicznej ewidencji czasu pracy opartej o czytnik linii papilarnych nie została z kolei skutecznie zakwestionowana przez powódki. W tym przypadku to powódki ograniczyły się jedynie do głośłownych twierdzeń. Nie były w stanie wykazać, że ewidencja czasu pracy sporządzona przez stronę pozwaną podlegała ingerencji czy manipulowaniu przez pracodawcę w zakresie czasu pracy powódek. Ewidencja ta zresztą potwierdziła, że powódki pracowały w godzinach nadliczbowych.

Sąd przyjął pracę powódek w godzinach nadliczbowych tylko w takie dni i w tych godzinach, które niewątpliwie wynikały z ewidencji czasu pracy sporządzonej przez pracodawcę. W pozostałym zakresie sąd uznał roszczenia powódek za nieudowodnione.

Mając na względzie powyższe ustalenia sąd uznał, iż powódki A. O. i K. L. w okresie objętym żądaniem pozwu świadczyły pracę ponad obowiązujące je normy czasu pracy, w zakresie jaki wynika szczegółowo z ewidencji czasu pracy sporządzonej przez pracodawcę. Na podstawie opinii biegłej Sąd ustalił kwotę należnego z tego tytułu wynagrodzenia wraz z dodatkami obliczonymi stosownie do dyspozycji art. 151⁽¹⁾k.p.

Sąd w pełni podzielił szczegółowe ustalenia opinii dotyczące wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, należnego powódkom za poszczególne miesiące które wynika z załącznika nr 1 (k. 160) i załącznika nr 3 (k. 162). Kwoty te stanowią podstawę naliczania przyznanych w wyroku odsetek ustawowych.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 151§ 1 k.p. oraz art. 151⁽¹⁾ k.p., Sąd zasądził na rzecz powódki A. O. tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych za okres od listopada 2013 r. do września 2015 r. kwotę 6390,59 zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami. Natomiast na rzecz powódki K. L. tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych za okres od listopada 2013 r. do września 2015 r. kwotę 9911,53 zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami.

Kwoty powyższe zasądzone zostały wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności każdej z kwot, tj. od 11 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni, na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

W pkt. IV wyroku Sąd zgodnie z § 9 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki K. L. kwotę 1350,00 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego, natomiast w pkt. V Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki A. O. kwotę 1350,00 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Stosownie do treści art. 477² § 1 k.p.c. Sąd z urzędu nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie zasadzającym świadczenie w wysokości do kwot po 2000,00 zł brutto.

Ponieważ powództwo uwzględnione zostało w części podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania - stanowił art. 100 k.p.c. Wprawdzie strona pozwana przegrała sprawę tylko w niewielkim zakresie, jednak roszczenie powódek było słuszne co do zasady. Pracownik nie dysponuje w przeciwieństwie do pracodawcy umiejętnościami i środkami pozwalającymi na precyzyjne obliczenie wszystkich składników wynagrodzenia.

Na koszty sądowe jakimi Sąd obciążył stronę pozwaną złożyła się opłata od pozwu w części liczonej od zasądzonych kwot to jest 815 zł oraz połowa kosztu opinii czyli 697 zł, łącznie 1512 zł.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron,
2. kal. 14 dni.